

Дана 13. фебруара 2017. год. напустио нас је архитекта Слободан Митровић Коби. Родио се 17. октобра 1934. год. у Ваљеву и од младости је показивао склоности ка пустоловинама и истраживању које је, као ђак, развијао на Ваљевским планинама. Од почетка студија на Архитектонском факултету Универзитета у Београду 1953. год. постаје активиста студентског Планинарско-смучарског друштва „Ртањ“ и у оквиру своје високогорске секције истражује високе планине Србије и Црне Горе у летњим и зимским условима. Дипломирао је 1961. год. са радом *Зимски спортски центар на Трновачком језеру у Црној Гори*, а 1962. год. се запослио у Атељеу за архитектуру „Стадион“, где 1965. год. учествује у изради *Студије развоја туризма на Копаонику*, што је сматрао почетком свог професионалног ангажовања на овој планини и у развоју планина уопште. Након тога, у периоду до 1971. год., са др Д. Перишићем ради на првом просторном плану посебне намене у Србији за планинска подручја (*Регионални просторни план подручја десет копаоничких општина*), чијом имплементацијом ће се бавити до краја живота.

Током 1968. год. ради, међу првим југословенским учесницима међународне сарадње у овој области, као сарадник швајцарских аутора (J. Iten и M. Rey, ACAU, Geneve) на студији *ОЕСД Анализа могућности и проблема развоја зимског туризма у Југославији*, а током 1971. год. у Институту за проучавање туризма из Београда, са др М. Мазијем, на студији *Могућности развоја планинског туризма у Србији*. У циљу разраде и спровођења *Регионалног просторног плана подручја Копаоника*, иницирао је формирање, организовао и од 1970. год. оперативно руководио „Заједницом Копаоник“ до преласка у ГЕНЕКС 1981. год., где је на његову иницијативу формиран РОРСТУ „Копаоник - ГЕНЕКС“, којим је руководио до 1988. године. До 1992. год. био је ангажован у „ГЕНЕКС - развоју“, о до 1995. год. водио је приватну консултантску агенцију „Ретур“, да би, по њеном затварању, дошао у Институт за архитектуру и урбанизам Србије, где је као стручни саветник радио до пензионисања 1999. год., али је до смрти остао активни спољни сарадник ИАУС-а.

У периоду 1975-1987. год. био је аутор и реализатор првог Просторног система алпског и нордијског скијалишта Србије на Копаонику, са организовањем Горске службе

спасавања и других пратећих служби скијалишта. Учествовао је у формирању и организовању СИЗ-а за Национални парк Копаоник и ЈП „НП Копаоник“, у припреми законских решења, изради првог *Просторног плана НП Копаоник* и др. У периоду 1970-1992. год. био је главни и одговорни урбаниста туристичког комплекса Копаоник и руководилац у планирању, пројектовању, изградњи и организовању коришћења свих објеката супраструктуре и инфраструктуре овог комплекса, који представља његово животно дело. Креатор је специфичног „копаоничког“ архитектонског стила изградње туристичких објеката, прилагођених природним планинским условима и народној градитељској традицији, у хуманом амбијенту (Конаци, Бачиште, Сребрнац). Ван Копаоника радио је на студијама, програмима, просторним и урбанистичким плановима за бројне планине у Србији и Црној Гори. Иницирао је и учествовао у бројним истраживањима, научним и стручним скуповима о планинским подручјима Србије. При крају каријере (2016. год.) иницирао је савремене системе организовања планинских села Србије у територијалне агро-туристичке задруге, кластере и дестинацијске менаџмент организације.

Сарадња архитекте Митровића са Институтом за архитектуру и урбанизам Србије започела је 1974. год. приликом израде првог просторног плана Старе планине у општини Књажевац, у коме је поставио концепт алпског скијалишта и упутио младе сараднике Института у своја знања о планирању просторног развоја стечена на Копаонику и у међународној сарадњи на Алпима. Добрим делом његовом заслугом, у Институту је надале развијана комплетна област просторног и урбанистичког планирања туристичких простора, посебно на планинама и у заштићеним природним просторима. У тој области, у Институту су, уз активно учешће Митровића, урађени бројни истраживачки и стручни радови, међу којима су најзначајнији: *План развоја туризма у просторним плановима Републике Србије* из 1996. и 2010. год., научно-стручни скупови *Туризам у развоју села Копаоника* из 1986. год., и *Конференција о развоју планинских подручја* из 2002. год., *Студија организације и уређења подручја Копаоника* из 1987. год., *Просторни планови НП Копаоник* из 1989, 2009. и 2016. год., *Генерални урбанистички план Суво Рудиште – Јарам на Копаонику* из 1991. год., *Просторни план подручја Бабин зуб на Старој планини* из 1983. год., *Просторни план Парка природе и туристичке регије Стара планина* из 2008. год., *Програм развоја туризма Шар-планине у општини Штрпце* из 1992. год. и др. Поред планина, значајан сегмент интересовања и истраживања Слободана Митровића био је усмерен ка речним коридорима и акваторијумима, посебно ка Дунаву, акумулацији Стубо-Ровни код Ваљева и др. Био је наутичар, учесник научног форума *Дунав – река сарадње*, аутор бројних студија и радова о наутичкој инфраструктури, мрежи марина, рекреативним пловним путевима, ритовима, туризму у Подунављу и др. Добитник је награде Удружења урбаниста Србије за животно дело и других признања.

И поред бројних интересовања и ангажмана, архитекта Митровић је у души остао планинар, са узорима у аутохтоним горштакима и смелим истраживачима, који су се супротстављали природи, али су умели да је поштују и глорификују. Био је припадник снажне и славне генерације познавалаца универзалних вештина и знања планинарства, скијања, високогорства и горских спасилаца, која је, педесетих и шездесетих година прошлог века, откривала вредности и лепоте наших планина. Као млад, најпре је планинарио ради доживљаја и пустиловине, а када је почео да ради на развоју планина, он је опет планинарио, сада због теренских истраживања планинских услова и људи, којима треба прилагодити изградњу, уређење и заштиту планине. Захваљујући планинарењу и теренском раду, постао је универзални познавалац природног и културно-историјског предела и етнографског наслеђа његовог становништва. Своје остварене, или зачете, визије изградње и уређења планинских центара обележавао је специфичним привредним и градитељским искуствима свога народа и мудрих планинских народа других земаља. Планински становници Србије били су му инспирација, али и племенита брига да им врати могућност и право да

опстану и остану да достојанствено живе на својој земљи, између својих планина, од свог рада и наслеђа. Зато су његове остварене, или зачете, визије имале реалну подлогу у природи и подршку од горштака, нажалост не увек и од неких ауторитета из окружења, који никад нису били планинари.

Такође, бринуо је за сигурност гостију на планинама. Зато се залагао за развој Горске службе спасавања на скијашким теренима Копаоника, да би она данас била присутна, зими и лети, у свим планинским центрима Србије. Подржавао је и развој Службе планинских водича на Копаонику, у циљу безбедног вођења и квалификованог упознавања туриста са планинском природом.

Теоријска сазнања и стручна искуства у просторном и урбанистичком планирању просторног развоја планинског туризма афирмисала су архитекту Митровића као водећег југословенског и српског стручњака, који је дао велики допринос просторном развоју туризма у Србији и ближе окружењу. Поред пројектанта, постао је врстан урбаниста, просторни планер и истраживач, али и менаџер понуде планинског туризма. Истовремено је водио бескомпромисну борбу са незнањем, некултуром, бирократијом и др., а посебно са поједностављеним и специјалистичким тумачењем природе и развоја, залажући се стално за комплексан, мултидисциплинарни планерски приступ. Био је несребичан учитељ младих, драг и високо професионалан сарадник у тимовима сручњака и истраживача, са посебним ентузијазмом према теренским истраживањима и планинарским пустиловинама које су га привлачиле од детињства.

„Поред стицања знања и вештина неопходних за опстанак у високим планинама, развијао сам у себи оне особине које је од мене тражила планина, а то су: јасан циљ, упорност, стрпљење, опрезност при сваком кораку, разумевање и поштовање порука планине. Спознао сам да ка постављеном циљу не треба ићи сам, већ са тимом од три или више чланова. Тим значи удружење знања и снаге, уз узајамно уважавање и поштовање чланова, а изнад свега уз љубав и скромност“, поручио је архитекта Митровић у предговору рукописа, који ће као књига бити штампан у издању Института за архитектуру и урбанизам Србије.

Драгиша Дабић*, Бранислав Божовић** и Саша Милијић***

* др Драгиша Дабић, дипл. инж. арх., од 1969. год. запослен у ИАУС-у, пензионисан 2007, од 1974. до 2017. год. сарађивао са Слободаном Митровићем на плановима за ПП РС, Копаоник, Стару планину, Шарпланину и бројне друге планине.

** Бранислав Божовић Денис, дипл. инж. геолог., планинар, спелеолог, еколог..., вишегодишњи сарадник Слободана Митровића на активностима истраживања, изградње и уређења ТЦ Копаоник и других планина.

*** др Саша Милијић, дипл. просторни планер, од 1996. год. у ИАУС-у, од 1997. до 2017. год. сарађивао са Слободаном Митровићем у области одрживог просторног развоја планинских подручја Србије и планирању подручја посебне намене.